

Byggnadsminnesförklaring av boningshus, bryggstuga och härbre på fastigheten Hällborg 1:14, Revsunds socken, Bräcke kommun, Jämtlands län

Frågan om byggnadsminnesförklaring väcktes 1981-11-11 och 1983-04-20.

Byggnadsnämnden har godtagit byggnadsminnesförklaringen.

Fastighetens ägare, har godtagit de föreslagna skydds-föreskrifterna.

Länsmuseet har under hand tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen och de föreslagna skyddsföreskrifterna.

Boningshuset uppfördes ursprungligt på 1700-talet men byggdes på och flyttades av bonden Jonas Persson omkring 1846-48. Huset stod tidigare något högre upp över vägen och hade då portlider. Huset är en parstuga i två våningar uppfört med stomme delvis i timmer delvis i bräder. Byggnaden har stående lockpanel med sockel i liggande panel. Fönstren har omväxlande sex och sexton rutor med raka, profilerade överliggare. En brokivist med valmat tak togs bort omkring 1950. Dörren är en spegeldörr med klassicerande form. Taket är täckt med tvåkupigt tegel, takfoten är inklädd och storstenen slätmurad med utkrängning.

Bottenvåningens förstuga har extra blommalningar i blått och vitt på ljusblå botten samt taklist med sick-sack band i blått och tegelrött. Kammaren har tak i pärlspont och tapet med blomstermönster på ljusgrön botten. Köket innehåller två skåpsängar, en med inbyggd moraklocka i gaveln. Rummet har tapet med mönster av bruna blommor och blå blad på gulbrun botten. Spår av väggmålning med blått schablonmönster på ljus botten direkt på brädväggen kan urskiljas under tapeten och inuti det väggfasta skåpet. Storstugan har schablonmålade mönster av liggande ovaler i mörkblått och vitt på ljusblå botten. Mellan ovalerna finns "rombiska" mönster i gulrött. På taklisten finns en bärd med mönster i svart, rött och grönt. Alla rummen har spegeldörrar. I köket finns dörrar med fransk spegelindelning, i storstugan dörrar med fem speglar.

Övervåningens förstuga har schablonmålningar med röda och blå blommor på rosa botten.

Kammaren har en sentida tapet. Här rinns också en kakelugn med ljusgröna kakelplattor. Storstugan till höger har målade tapet med mönster i rött, blått, grönt och vitt på ljusblå botten. Sockeln upp till ca 50 cm från golvet har panel i trä med släta plattor som är målade med ljusblått mönster på vit botten. Två plattor - en vid dörren och en på motstående vägg - har målats med motiv: en präst respektive en kyrka. Ramarna kring plattorna är bruna, målade i marmoreringsteknik. Rummet har tidigare tjänat som skolsal vid den ambulerande skolan och lärarinnan bodde då inhytt i huset. Såväl målningen i detta rum som i flera andra har utförts av omkringresande målare från Dalarna. Stugan till vänster om förstugan är helt och hållet omålade men har en väggfast bänk. Även i övervåningen finns ett flertal spegeldörrar med tre speglar. Vinden är helt och hållet oinredd.

Bryggstugan är uppförd omkring 1880. Den har numera inretts till en modern bostadslägenhet men är bevarad exteriört. Byggnaden har väggstomme av liggtimmer, grund av huggen natursten och tak av två-kupigt tegel. Byggnaden har målats med röd slutfärg och har inte panel. Fönstren har växelvis fyra och sex rutor, under takfoten liggande två-rutors fönster. Mot öst finns en förstubro med svagt brutet tak.

Härbret ligger strax väster om bryggstugan. Det är uppfört under 1800-talets första hälft i liggtimmer. Härbret står på stolpar. Taket är täckt med två-kupigt tegel. Dörren har ett rombiskt mönster liksom också luckan ovanför dörren.

Boningshuset, bryggstugan och härbret bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och är med hänsyn därtill att anse som synnerligen märkliga.

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 1 § lagen (1960:690. ändrad och omtryckt 1976:440) om byggnadsminnen de rubricerade byggnaderna på fastigheten Hallborgens 1:14, Revsunda socken, Bräcke kommun, Jämtlands län, för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Skyddsföreskrifterna omfattar äldre boningshus, bryggstuga och härbre. Skyddsföreskrifterna berör byggnadernas exteriör samt följande av boningshusets interiör: all fast inredning såsom golv, väggar, dörrar, dörrfoder, fönster, fönsteromfattningar, tak, fasta inventarier samt målning eller tapet på fast inredning.
2. Byggnaderna får inte rivas eller flyttas.
3. Byggnaderna får ej till sitt yttre byggas om eller förändras på annat sätt.
4. Befintlig fast inredning som berörs av skyddsföreskrifterna enligt ovan ska bevaras.

5. Boningshusets planlösning får ej förändras.
6. Underhållsåtgärder som berör exteriören såsom ommåning samt reparation av timmerfasader, träpanel, takbeläggning, skorstenar, fönster, stensockel liksom underhåll av den äldre fasta inredningen som berörs av skyddsföreskrifterna enligt ovan ska utföras på sådant sätt att byggnadernas kulturhistoriska värde inte minskas. Innan underhållsåtgärder vidtages enligt ovan ska samråd ske med länsstyrelsen, som också lämnar råd och anvisningar i dessa frågor.
7. Det på karta tillhörande dessa skyddsföreskrifter markerade området får inte bli föremål för väsentlig förändring. Eventuell nytillkommande bebyggelse måste utformas och placeras på ett sätt som inte förvanskar områdets kulturhistoriska värde. Såväl ändringar i befintlig bebyggelse som eventuell ny bebyggelse får först komma till stånd efter samråd med länsantikvarien.
8. Området kring byggnadsminnet skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

Om ändring av byggnadsminne i strid med skyddsföreskrifterna anses nödvändig för att byggnaderna ska vara till nytta eller sådan ändring i övrigt kan anses påkallad av särskilda skäl, kan länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd härtill.

Enligt 14 § lagen om byggnadsminnen gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Besvär till kammarrätten i Sundsvall, se bilaga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har förste länsassessorn Erik Berglund deltagit.

Lars Calleberg
länsråd

Ingvar Jansson
länsantikvarie

